

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/208/2019
Identifikačné číslo spisu: 1213237883
Dátum vydania rozhodnutia: 25.11.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1213237883.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Svetlovskej a sudcov Mgr. Dušana Čima a JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD., v spore žalobcu S. Ž., bývajúceho vo R. XXX, zastúpeného PUKAJ, advokátska kancelária s. r. o., so sídlom v Dolnom Kubíne, Hviezdoslavovo námestie 1661, IČO: 53 029 623, proti žalovanej PHVH SOLUTIONS II, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Mlynské nivy 16, IČO: 44 129 955, zastúpenej JUDr. Andrejom Garom, advokátom v Bratislave, Štefánikova 14, o určenie neúčinnosti právnych úkonov, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 21 C 184/2013, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 20. februára 2019 sp. zn. 4 Co 320/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1.1. Okresný súd Bratislava II v poradí druhým rozsudkom zo 17. februára 2017 č. k. 21 C 184/2013-252 určil, že

i/ kúpna zmluva z 25. novembra 2011, uzatvorená medzi spoločnosťou PHVH SOLUTIONS, s.r.o., so sídlom v Banskej Bystrici, Nám. SNP 15, IČO: 36 631 841, ako predávajúcou a žalovanou ako kupujúcou, predmetom ktorej bol prevod výlučného vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam špecifikovaným vo výroku rozsudku,

ii/ dohoda o finančnom vysporiadaní z 25. novembra 2011, uzatvorená medzi spoločnosťou PHVH SOLUTIONS, s.r.o., a žalovanou, spolu s jej dodatkami č. 1, 2 a 3, a

iii/ dohoda o vzájomnom započítaní pohľadávok a záväzkov z 31. decembra 2012, uzatvorená medzi spoločnosťou PHVH SOLUTIONS, s.r.o., a žalovanou, na základe ktorej došlo k započítaniu vzájomných pohľadávok,

sú voči žalobcovi právne neúčinné a rozhodol, že žalobca má nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %.

1.2. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že (i) žalobca v konaní preukázal existenciu vymáhateľnej pohľadávky voči svojmu dlžníkovi - spoločnosti PHVH SOLUTIONS, s.r.o., ktorá mu bola vo výške 26

459,82 eur s príslušenstvom prisúdená rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica z 8. marca 2013 č. k. 60 Cb 125/2012-147, (ii) kúpnu zmluvou z 25. novembra 2011 s finančným vyrovnaním formou započítania vzájomných pohľadávok došlo k ukráteniu uspokojenia vymáhateľnej pohľadávky žalobcu, pretože prevodom špecifikovaných nehnuteľností bez uhradenia celej alebo aspoň značnej časti kúpnej ceny na účet žalobcovho dlžníka sa zmenšil jeho majetok, čím sa uspokojenie žalobcovej pohľadávky znemožnilo, (iii) z tohto ukracujúceho právneho úkonu mala prospech žalovaná, ktorá uvedené nehnuteľnosti nadobudla do výlučného vlastníctva, (iv) k odporovaniu predmetných právnych úkonov žalobou došlo v trojročnej prekluzívnej lehote od ich uskutočnenia a (v) žalovaná vedela o finančnej situácii dlžníka žalobcu a o právnych prostriedkoch, ktoré žalobca voči nemu využil na vymoženie svojej splatnej pohľadávky, čiže žalovanej muselo byť známe, že spoločnosť PHVH SOLUTIONS, s.r.o., svojím konaním - uzavretím predmetnej kúpnej zmluvy ukracuje žalobcu ako svojho veriteľa, čo zvyrazňuje aj personálna prepojenosť medzi spoločnosťou PHVH SOLUTIONS, s.r.o., a žalovanou, keďže jeden z konateľov žalobcovho dlžníka (O.. S. T.Ö.) v čase prevodu nehnuteľností bol zároveň konateľom žalovanej a ďalší dvaja konatelia konajúci pri predmetnom právom úkone za tieto spoločnosti (O.. Q. U.Š. a R. U.) si boli blízkymi osobami.

1.3. Námietky žalovanej spočívajúce v tom, že ako kupujúca poskytla dlžníkovi žalobcu za prevod vlastníckeho práva riadne plnenie, a preto nemohlo dôjsť k zmenšeniu majetku dlžníka žalobcu a ukráteniu žalobcovej pohľadávky, súd prvej inštancie považoval za neopodstatnené, pretože odporovateľné právne úkony môžu byť aj ekvivalentné právne úkony, ak nimi dochádza s ohľadom na všetky relevantné skutočnosti a okolnosti k porušeniu spravodlivej a efektívnej ochrany práv a oprávnených záujmov veriteľa tým, že dlžník sa zbavuje exekvovateľného majetku za účelom jeho ochrany a tak ukracuje svojho veriteľa na uspokojení jeho pohľadávky.

1.4. Podľa názoru súdu prvej inštancie teda boli splnené všetky predpoklady a podmienky úspešnej odporovateľnosti žalobou napadnutých právnych úkonov, preto žalobe žalobcu ako dôvodnej vyhovel.

2. Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalovanej rozsudkom z 20. februára 2019 sp. zn. 4 Co 320/2017 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Konštatoval, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, vec správne právne posúdil a s odôvodnením jeho rozhodnutia, ktoré považoval za dostatočné a presvedčivé, sa v celom rozsahu stotožnil. Odvolacie námietky žalobcu vyhodnotil ako neopodstatnené a dodal, že vzhľadom na právoplatne a vymáhateľne (vykonateľne) prisúdenú pohľadávku žalobcovi proti spoločnosti PHVH SOLUTIONS, s.r.o. už nemôžu námietky žalovanej, ktorými sa snažila spochybníť jej existenciu z dôvodu absolútnej neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávok, na základe ktorej mala byť predmetná pohľadávka žalobcovi postúpená, obstať; z tohto dôvodu nebolo potrebné vykonať dôkaz oboznámením sa so spisovým materiálom o súdnom konaní, v ktorom bola žalobcovi priznaná. Ďalej na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie uviedol, že za odporovateľný právny úkon treba považovať každý právny úkon, ktorým sa ukracuje veriteľ tak, že mu je odňatá možnosť reálne uspokojiť svoju vymáhateľnú pohľadávku (prípadne jej časť) z majetku dlžníka, hoci nebyť tohto úkonu, jeho pohľadávka by z majetku dlžníka mohla byť uspokojená. V prejednávanej veci túto podmienku považoval za splnenú, pretože v konaní bolo preukázané, že dlžník žalobcu nevlastní majetok postačujúci na to, aby sa z neho žalobca ako jeho veriteľ uspokojil, hoci pred vykonaním odporovaných právnych úkonov takýto majetok (hodnotné nehnuteľnosti) vlastnil. V prípade dlžníka žalobcu teda nenastala taká situácia, že by došlo len k zmenenej štruktúre jeho aktív v rovnakej hodnote (cene), ale stav, že žiadny majetok, z ktorého by žalobca mohol uspokojiť svoju pohľadávku, už nevlastní. Napokon uviedol, že nevykonaný dôkaz výsluchom svedka - konateľa dlžníka žalobcu, pretože jednak ako prostriedok procesnej obrany nebol uplatnený včas a jednak jeho vykonanie sama žalovaná nezabezpečila.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie, ktorého prípustnosť a opodstatnenosť vyvodzovala z ustanovení § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 a/ a b/ C.s.p. Namietala, že nesprávnym procesným postupom súdov oboch nižších inštancií došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces tým, že súdy oboch nižších inštancií nevykonali všetky ňou navrhnuté dôkazy (pripojenie súdneho spisu, v ktorom bola žalobcovi prisúdená pohľadávka, oboznámenie sa so zmluvou

o postúpení pohľadávok a zmluvou o dielo, na základe ktorých mal žalobca predmetnú pohľadávku nadobudnúť, a výsluch svedka - konateľa dlžníka žalobcu) a v odôvodneniach svojich rozhodnutí sa nevysporiadali, prečo tieto navrhnuté dôkazy vykonané neboli. Ďalej namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, ktoré záviselo od vyriešenia právnych otázok, pri riešení ktorých sa odvolací súd buď odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (išlo o otázku, či vyriešením prejudiciálnej otázky v konaní medzi účastníkmi - zmluvnými stranami o existencii či neexistencii záväzkovo-právneho vzťahu je súd viazaný aj vo veci vedenej medzi inými účastníkmi o inom nároku, v ktorom už túto prejudiciálnu otázku nemôže ďalej preskúmať), alebo ktoré ešte v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu neboli vyriešené (za ktoré považovala otázku, či aj ekvivalentným právnym úkonom možno úspešne odporovať, a otázku, či na konštatovanie vedomosti nadobúdateľa vecí od dlžníka na základe odporovaného právneho úkonu o úmysle dlžníka ukrátiť uspokojenie pohľadávky svojho veriteľa postačuje akákoľvek vedomosť o dlhu dlžníka voči svojmu veriteľovi v čase uskutočnenia právneho úkonu, a to aj vedomosť o premlčanom dlhu). Podľa jej názoru (i) v konaní nebola preukázaná existencia vymáhateľnej pohľadávky žalobcu, pretože žalobca predmetnú pohľadávku nikdy platne nenadobudol, a rovnako (ii) nebol preukázaný jej ukracujúci úmysel, pretože mala vedomosť o dlhu dlžníka žalobcu, ktorý ale bol premlčaný, a (iii) kúpna zmluva, ktorú s dlžníkom žalobcu uzavrela, bola ekvivalentným právnym úkonom, pri ktorom nemohlo reálne dôjsť k zmenšeniu majetku dlžníka. Navrhla, aby dovolací súd rozhodnutia súdov oboch nižších inštancií zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, alternatívne aby rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne; zároveň navrhla odložiť právoplatnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu žalovanej uviedol, že na jeho majetok bol vyhlásený konkurz, a preto považuje predmetné dovolacie konanie za prerušené.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie podmienok pre odloženie právoplatnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 444 ods. 2 C.s.p. a v súlade s jeho ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.) najskôr skúmal, či sú splnené procesné podmienky, za ktorých môže konať (resp. pokračovať v konaní) a rozhodnúť a zistil, že tieto podmienky splnené sú.

7. Podľa zistenia dovolacieho súdu bol počas dovolacieho konania (začatého 17. júna 2019) uznesením Okresného súdu Žilina z 3. júla 2019 sp. zn. 3 OdK 200/2019 na majetok žalobcu vyhlásený konkurz. V zmysle § 47 ods. 1 prvej vety a ods. 4 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov ak tento zákon neustanovuje inak, vyhlásením konkurzu sa prerušujú všetky súdne a iné konania, ktoré sa týkajú majetku podliehajúceho konkurzu patriaceho úpadcovi, a možno v nich pokračovať len na návrh správcu, ktorý sa podaním návrhu na pokračovanie v konaní stáva účastníkom konania namiesto úpadcu. Predmetné súdne konanie sa však podľa názoru dovolacieho súdu netýka majetku, ktorý patrí žalobcovi a ktorý by bol zahrnutý do konkurznej podstaty (t. j. majetku, na ktorý by bol vyhlásený konkurz), ale je konaním o určovacej žalobe, ktorou sa žalobca domáha určenia, že právny úkon uskutočnený medzi jeho dlžníkom a treťou osobou (žalovanou) je voči nemu neúčinný, a teda svoju vymáhateľnú pohľadávku voči dlžníkovi si môže uspokojiť aj z majetku tretej osoby (žalovanej), ktorý odporovaným právnym úkonom z majetku jeho dlžníka ušiel. To znamená, že účinky vyhlásenia konkurzu v podobe prerušenia súdnych konaní a prechodu oprávnenia konať za žalobcu na správcu konkurznej podstaty nedopadajú aj na predmetné súdne konanie, keďže toto sa bezprostredne netýka majetku žalobcu (úpadcu) podliehajúceho konkurzu, a preto dovolací súd uzatvára, že v pokračovaní predmetného dovolacieho konania nebráni žiadna zákonná prekážka a že žalobcovi v ňom zostáva zachovaná procesná spôsobilosť v plnom rozsahu.

8. V ďalšom dovolací súd skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho

dovolacieho prieskumu napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je síce procesne prípustné (§ 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.), ale nie je dôvodné (§ 432 ods. 1 C.s.p.), a preto ho treba zamietnuť (§ 448 C.s.p.)

9.1. Žalovaná vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p., podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 C.s.p. nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

10.1. Žalovaná procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. spája s tým, že súdy oboch nižších inštancií nevykonali všetky ňou navrhnuté dôkazy, konkrétne neuskutočnili (i) výsluch svedka O.. Q. U., konateľa spoločnosti PHVH SOLUTIONS, s.r.o., ohľadom úmyslu dlžníka ukrátiť svojho veriteľa (žalobcu), (ii) neoboznámili sa so spismi Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 60 Cb 125/2012 a sp. zn. 63 Cb 177/2014, ktoré navrhovala k tomuto konaniu pripojiť, a (iii) nezohľadnili ňou predloženú zmluvu o dielo a zmluvu o postúpení pohľadávok, na základe ktorých mala predmetná pohľadávka vzniknúť a ktorú mal žalobca postúpením nadobudnúť. Ďalej tvrdí, že pokiaľ súdy tieto navrhnuté dôkazy nevykonali, mali to riadne zdôvodniť v odôvodnení svojich rozhodnutí, a keďže sa tak nestalo, ich rozhodnutia sú postihnuté vadou nepreskúmateľnosti.

10.2. Dovolací súd k tejto námietke uvádza, že kým navrhovanie dôkazov je právom a zároveň procesnou povinnosťou strán sporu, len súd rozhodne, ktorý z označených (navrhnutých) dôkazov vykoná (porov. § 185 ods. 1 C.s.p.). Uvedené predstavuje prejav zákonnej právomoci súdu korigovať návrhy strán na vykonanie dokazovania sledujúc tak rýchly a hospodárny priebeh konania a súčasne zabezpečiť, aby sa zisťovanie skutkového stavu dokazovaním držalo v mantineloch predmetu konania a aby sa neuberalo smerom, ktorý z pohľadu podstaty prejednávanej veci nie je relevantný. V prípade, že súd odmietne vykonať určitý účastníkom navrhovaný dôkaz, je jeho zákonnou povinnosťou v odôvodnení rozhodnutia uviesť, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy (§ 220 ods. 2 C.s.p.) (I. ÚS 350/08).

10.3. K záveru o porušení práv žalovanej ale nemôže sama osebe viesť skutočnosť, že súdy oboch nižších inštancií neakceptovali ňou predložené návrhy na vykonanie dokazovania (resp. doplnenia dokazovania). Aj z ustálenej rozhodovacej praxe Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že zásah do základného práva na súdnu ochranu či práva na spravodlivé súdne konanie by v tejto súvislosti bolo možné konštatovať len vtedy, ak by záver všeobecného súdu o nevykonaní účastníkom navrhovaného dôkazu bol zjavne neodôvodnený, chýbala by mu predchádzajúca racionálna úvaha konajúceho súdu vychádzajúca z priebehu konania a stavu dokazovania v jeho rámci, či vtedy, ak by nevykonaním navrhnutého dôkazu bol účastník postavený do podstatne nevýhodnejšej pozície ako druhá strana v konaní (I. ÚS 350/08).

10.4. Podľa názoru dovolacieho súdu ale o tento prípad v prejednávanej veci nešlo. Súdy oboch nižších inštancií v odôvodnení svojich rozhodnutí uviedli, resp. je z nich implicitne dostatočne zrejmé, prečo nepovažovali za potrebné vykonať ďalšie žalovanou navrhnuté dôkazy. Z ich rozhodnutí vyplýva, že pokiaľ bola žalobcovi predmetná pohľadávka právoplatne prisúdená, už nemožno jej vznik a existenciu preskúmať alebo spochybňovať, a preto nebolo potrebné vykonať dôkaz pripojením požadovaných spisových materiálov ani sa bližšie zaoberať zmluvou o dielo a zmluvou o postúpení pohľadávky; a pokiaľ išlo o zistenie ukracujúceho úmyslu dlžníka žalobcu (podotknúc, že pre úspešné odporovanie právnomu úkonu je postačujúci i nepriamy úmysel, teda ak dlžník vedel, že svojím úkonom môže ukrátiť uspokojenie veriteľovej pohľadávky, a pre prípad, že tak stane, bol s tým uzročený), ten vyplynul z ďalších dôkazov a okolností, ktoré v konaní vyšli najavo, a to s ohľadom na samotnú realizáciu zaplatenia kúpnej ceny formou započítania pohľadávok, pričom v čase prevodu nehnuteľností a v čase uzavretia dodatkov k dohode o finančnom vyrovnaní konal za obe zmluvné strany (t. j. za dlžníka aj žalovanú) ten istý konateľ Ing. Radoslav Bekö (porov. bod 21 rozsudku súdu prvej inštancie a bod 18 rozsudku odvolacieho súdu). Dovolací súd považuje toto zdôvodnenie za primerané a plne sa stotožňuje s tým, že vo vzťahu k rozhodujúcim skutočnostiam pre meritórne rozhodnutie vykonanie týchto

dôkazov už nebolo potrebné, pretože pokiaľ išlo o pripojenie spisových materiálov a výsluch svedka, tieto sa týkali overenia skutočností, ktoré už boli dostatočným spôsobom preukázané v konaní vykonanými listinnými dôkazmi, resp. vyplynuli z ďalších skutočností a okolností, ktoré v konaní vyšli najavo a na ktoré je súd povinný starostlivo prihliadnuť (porov. § 191 ods. 1 C.s.p.), a pokiaľ išlo o zmluvu o dielo a o zmluvu o postúpení pohľadávky, tieto sa týkali overenia skutočností, ktoré nemali relevantnú súvislosť s predmetom konania.

11. So zreteľom na uvedené dovolací súd uzatvára, že žalovaná neopodstatnene vytyka, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom porušil jej právo na spravodlivý proces, a preto prípustnosť jej dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. nemožno vyvodiť.

12.1. Žalovaná prípustnosť svojho dovolania vyvodzovala tiež z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ C.s.p., podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola riešená.

12.2. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

13. Žalovaná namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení, pretože odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.) pri riešení právnej otázky, či je súd viazaný riešením prejudiciálnej otázky o (ne)existencii právneho vzťahu tak, ako bola vyriešená iným súdom v inom súdnom konaní. Uviedla, že Okresný súd Banská Bystrica v konaní o zaplatenie 26 459,82 eur s príslušenstvom, vedenom pod sp. zn. 60 Cb 125/2012, okrem iného posudzoval otázku, či žalobca uplatnenú pohľadávku skutočne nadobudol na základe platnej a účinnej zmluvy o postúpení pohľadávok, avšak na rozdiel od konajúceho okresného súdu zastáva názor, že túto otázku posúdil nesprávne, lebo podľa jej mienky zmluva o postúpení pohľadávok nebola platne uzavretá, k postúpeniu uplatnenej pohľadávky na žalobcu teda nemohlo dôjsť, a preto žalobcovi reálne (materiálne) nepatrí žiadna vymáhateľná pohľadávka voči spoločnosti PHVH SOLUTIONS, s.r.o. Žalovaná túto otázku považovala za prejudiciálnu, pretože nebola priamym predmetom konania vedeného pod sp. zn. 60 Cb 125/2012 a jej posúdenie nebolo uvedené vo výroku rozhodnutia, ktorý ako jediná časť súdneho rozhodnutia nadobúda právoplatnosť a záväznosť, a ďalej tvrdila, že súdy oboch nižších inštancií v tomto súdnom konaní preto nie sú a ani nemôžu byť viazané jej posúdením (vyriešením) Okresným súdom Banská Bystrica, ale mali ju posúdiť samostatne (osobitne). Pokiaľ tak neurobili, rozhodli v rozpore s právnym názorom vysloveným najvyšším súdom v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 115/2016.

14.1. Dovolací súd sa s vyššie uvedenou argumentáciou žalovanej ohľadom tejto právnej otázky nielenže nestotožňuje, ale navyše túto žalovanou nastolenú otázku, resp. jej vyriešenie považuje za irelevantné pre meritórne rozhodnutie v prejednávanej veci.

14.2. Prejudiciálna otázka je taká otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu. Na jej vecné rozhodnutie však nie je príslušný súd, pred ktorým prebieha dané súdne konanie, ale iný orgán, prípadne súd. Ide teda o otázku, ktorá môže byť predmetom samostatného konania (porov. 3 Sžo 182/2010).

14.3. Dovolací súd v prvom rade považuje za potrebné uviesť, že nepokladá predmetnú otázku (či žalobca predmetnú pohľadávku skutočne nadobudol na základe platnej a účinnej zmluvy o postúpení pohľadávok) za otázku prejudiciálnu, ale za otázku základnú, ktorá sa týkala samotného predmetu daného sporu (aktívnej vecnej legitímácie žalobcu) vedeného na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 60 Cb 125/2012 a od vyriešenia ktorej bolo priamo závislé rozhodnutie vo veci samej, pretože ak by aktívna vecná legitímácia žalobcu nebola zistená, bez ďalšieho by to malo za následok zamietnutie jeho žaloby. Predmet konania o zaplatenie pohľadávky sa neobmedzuje len na zisťovanie výšky uplatnenej pohľadávky, prípadne toho, v akom rozsahu (resp. či vôbec) bola uhradená (splnená), ale súd je v ňom povinný skúmať i ďalšie esenciálne predpoklady, a to či pohľadávka ku dňu vyhlásenia rozhodnutia

existuje (trvá) a či skutočne je nositeľom hmotnoprávneho oprávnenia žalobca a nositeľom hmotnoprávnej povinnosti žalovaný (t. j. aktívnu a pasívnu vecnú legitímáciu strán sporu). Výsledkom konania o zaplatenie pohľadávky teda nie je len rozhodnutie, že existuje „nejaká“ pohľadávka, ktorú má žalovaný dlžník „niekomu“ zaplatiť, ale rozhodnutie, že veriteľ ako žalobca má proti žalovanému dlžníkovi pohľadávku, ktorú práve jemu je dlžník povinný ju zaplatiť. Otázka aktívnej (a tiež pasívnej) vecnej legitímácie sporovej strany je otázkou základnou (t. j. vlastným predmetom konania) pri právnom posúdení žaloby o splnenie povinnosti (v danom prípade žaloby o zaplatenie pohľadávky), od ktorej priamo závisí výsledok sporu, a nie otázkou prejudiciálnou, ako mylne tvrdí žalovaná.

14.4. Z uvedeného teda vyplýva, že posúdenie, či žalobca v konaní vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 60 Cb 125/2012 predmetnú pohľadávku skutočne (materiálne) nadobudol na základe zmluvy o postúpení pohľadávok, a teda či je táto zmluva o postúpení pohľadávok platná alebo nie, nemožno považovať „len“ za otázku prejudiciálnu, pretože od jej posúdenia záviselo zistenie aktívnej vecnej legitímácie žalobcu v konaní, čo je primárnym predpokladom pre meritórne rozhodnutie sporu. Navyše, sama skutočnosť, že žalobcovi predmetná pohľadávka skutočne (materiálne) patrí (t. j. že žalobca bol v čase rozhodnutia súdu jej skutočným vlastníkom), je aj výslovne vyjadrená vo výroku spomenutého rozhodnutia Okresného súdu Banská Bystrica, a to v časti, v ktorej sa uvádza, že „odporca (t. j. žalovaná spoločnosť PHVH SOLUTIONS, s.r.o. - pozn.) je povinný zaplatiť navrhovateľovi (t. j. žalobcovi - pozn.) sumu...“.

14.5. So zreteľom na uvedené sa preto možno stotožniť s názorom odvolacieho súdu, podľa ktorého ak raz bola pohľadávka súdom zistená a veriteľovi právoplatne prisúdená, už nemožno v inom súdnom konaní preskúmať, či veriteľ skutočne túto pohľadávku nadobudol a či táto pohľadávka vôbec vznikla. V opačnom prípade by skoršie súdne konanie celkom stratilo svoj zmysel a význam a toto ďalšie (následné) súdne konanie sa v podstate stalo kvázi opravným konaním mimo zákonom upraveného inštančného postupu, čo by bolo v rozpore s Civilným sporovým poriadkom i s princípmi, na ktorých je vybudované slovenské civilné procesné právo. Pokiaľ by súd v jednom konaní veriteľovi pohľadávku prisúdil a v inom konaní by na toto prisúdenie neprihliadol, resp. by vec posúdil tak, že veriteľovi táto pohľadávka napriek jej právoplatnému prisúdeniu nepatrí, šlo by nielen o popretie princípu právnej istoty, ale aj popretie samotnej funkcie výkonu súdnictva, ktorou je riešenie súkromnoprávných sporov vyplývajúcich z ohrozenia alebo porušenia subjektívnych práv (porov. čl. 1 a 2 C.s.p. a § 2 ods. 1 písm. a/ zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch v znení neskorších predpisov).

14.6. Z tohto dôvodu teda argumentácia žalovanej o viazanosti súdu riešením prejudiciálnej otázky iným súdom v inom konaní je pre právne posúdenie prejednávanej veci bezpredmetná, a preto nemôže byť spôsobilá založiť prípustnosť jej dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.

15.1. Žalovaná ďalej v dovolaní namietla, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, či pre rozpoznanie úmyslu dlžníka ukrátiť uspokojenie pohľadávky svojho veriteľa zo strany nadobúdateľa (toho, kto mal z odporovateľného právneho úkonu dlžníka prospech) postačuje i vedomosť o premlčanom dlhu dlžníka, ktorá v rozhodovacej praxi ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.). Podľa názoru dovolacieho súdu ale ani táto nastolená právna otázka nebola rozhodujúca pre právne posúdenie merita veci, pretože

(i) jednak - z hľadiska vecného - nedopadá na zistený skutkový a právny stav veci (nie je k skutkovému stavu veci dostatočne príliehavá), keďže z obsahu spisu a v ňom založeného rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica z 8. marca 2013 č. k. 60 Cb 125/2012-147 vyplýva, že pohľadávka (resp. jej časť, ktorá sa stala najskôr splatnou), ktorej zaplatenia sa žalobca od svojho dlžníka v tom súdnom konaní domáhal, bola splatná 17. októbra 2006, pričom jeho žaloba (návrh na vydanie platobného rozkazu) bola podaná okresnému súdu 8. októbra 2010; z toho teda vyplýva, že žalobca sa zaplatenia svojej pohľadávky voči žalovanému dlžníkovi, ktorá vznikla zo zmluvy o dielo uzavretej medzi podnikateľmi pri výkone ich podnikateľskej činnosti, domáhal včas, t. j. pred uplynutím štvorročnej premlčacej lehoty ustanovenej predpismi obchodného práva (porov. § 397 Obchodného zákonníka);

(ii) a jednak - z hľadiska procesného - tým, že ju žalovaná nenamietla vo svojom odvolaní, a tak ju svojou procesnou aktivitou nevymedzila ako predmet odvolacieho prieskumu, racionálne nemôže byť ani predmetom dovolacieho prieskumu, ktorý je ako mimoriadny opravný prieskum subsidiárny k riadnemu opravnému prieskumu v odvolacom konaní. Z uvedeného teda vyplýva záver, že dovolateľ môže v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 C.s.p., úspešne argumentovať iba tými

dôvodmi, ktoré už skôr namietol v odvolaní, avšak odvolací súd tieto dôvody meritorne posúdil v jeho neprospech (R 73/2019).

15.2. Z vyššie popísaných dôvodov dovolací súd uzatvára, že právne posúdenie veci nezáviselo ani od tejto žalovanou formulovanej právnej otázky, a preto takisto nemôže byť relevantná pre založenie prípustnosti jej dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.

16.1. Napokon žalovaná prípustnosť svojho dovolania z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. odvodzovala tiež od riešenia otázky, či možno úspešne odporovať aj takým právnym úkonom dlžníka, ktoré sú ekvivalentné - t. j. právnym úkonom, pri ktorých dlžník za prevedené veci, práva či iné majetkové hodnoty dostal ich obvyklú cenu resp. mu za ne bola poskytnutá inak primeraná (rovnocenná) náhrada. Keďže táto žalovanou nastolená právna otázka, ktorá bola rozhodujúca pre rozhodnutie vo veci samej, v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, dovolací súd konštatuje, že jej dovolanie je podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. prípustné.

16.2. V ďalšom preto dovolací súd pristúpil k skúmaniu, či dovolanie žalovanej je aj dôvodné, teda či žalovaná opodstatnene namieta, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.).

17.1. Odvolací súd svoje rozhodnutie založil na názore, podľa ktorého za odporovateľný právny úkon treba považovať každý právny úkon (vrátane ekvivalentných právnych úkonov), ktorým dochádza k ukráteniu veriteľa, t. j. k odňatiu možnosti veriteľa reálne uspokojiť svoju vymáhateľnú pohľadávku (prípadne jej časť) z majetku dlžníka, hoci nebyť tohto úkonu, jeho pohľadávka by z majetku dlžníka mohla byť uspokojená. V prejednávanej veci túto podmienku považoval za splnenú, pretože v konaní bolo preukázané, že dlžník žalobcu už nevlastní majetok postačujúci na to, aby sa z neho žalobca ako jeho veriteľ uspokojil, hoci pred vykonaním odporovaných právnych úkonov takýto majetok (hodnotné nehnuteľnosti) vlastnil. V prípade dlžníka žalobcu teda nenastala taká situácia, že by došlo len k zmenenej štruktúre jeho aktív v rovnakej hodnote (cene), ale stav, že žiadny majetok, z ktorého by žalobca mohol uspokojiť svoju pohľadávku, už nevlastní.

17.2. Žalovaná vo svojom dovolaní namietala, že nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom pri riešení tejto právnej otázky spočíva v tom, že odvolací súd síce aplikoval náležitý právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval. Jeho názoru oponovala, pretože podľa jej mienky pri ekvivalentnom právnom úkone nedochádza k objektívnemu zmenšeniu majetku dlžníka, a preto ním nemôže dôjsť ani k ukráteniu uspokojenia pohľadávky veriteľa. V prejednávanej veci nebolo medzi stranami sporné, že by dohodnutá kúpna cena nebola adekvátna hodnote prevádzaných nehnuteľností a samotný spôsob jej zaplataenia formou započítania pohľadávok (čo ale je sekundárny jav, ktorý treba oddeliť od úkonu kúpnej zmluvy) nemožno považovať za neoprávnený či inak škodlivý vo vzťahu k pohľadávke žalobcu, pretože ide o jeden z riadnych, zákonom predpokladaných spôsobov zániku záväzku podľa § 580 Občianskeho zákonníka a reálne ním nedošlo k zmenšeniu dlžníkovho majetku, pod ktorým treba rozumieť nielen dlžníkovu aktíva (nároky, pohľadávky), ale aj jeho pasíva (záväzky, dlhy). Z toho potom vyplýva, že ekvivalentnému právnomu úkonu nemožno úspešne odporovať, lebo ním samotným nedochádza k zmenšeniu dlžníkovho majetku, a teda ani k ukráteniu uspokojenia veriteľovej pohľadávky, ale iba k zmene jeho štruktúry.

18.1. Podľa § 42a ods. 1 Občianskeho zákonníka veriteľ sa môže domáhať, aby súd určil, že dlžníkovu právne úkony podľa odsekov 2 až 5, ak ukracujú uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky, sú voči nemu právne neúčinné. Toto právo má veriteľ aj vtedy, ak je nárok proti dlžníkovi z jeho odporovateľného právneho úkonu už vymáhateľný alebo ak už bol uspokojený.

18.2. Podľa § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka odporovať možno právnomu úkonu, ktorý dlžník urobil v posledných troch rokoch v úmysle ukrátiť svojho veriteľa, ak tento úmysel musel byť druhej strane známy, a právnomu úkonu, ktorým bol veriteľ dlžníka ukrátený a ku ktorému došlo v posledných troch rokoch medzi dlžníkom a osobami jemu blízkymi (§ 116 a § 117) alebo ktoré dlžník urobil v uvedenom čase v prospech týchto osôb s výnimkou prípadu, keď druhá strana vtedy dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa aj pri náležitej starostlivosti nemohla poznať.

18.3. Podľa § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka právny úkon, ktorému veriteľ s úspechom odporoval, je právne neúčinný a veriteľ môže požadovať uspokojenie svojej pohľadávky z toho, čo odporovateľným

právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku; ak to nie je možné, má právo na náhradu voči tomu, kto mal z tohto úkonu prospech.

19. Odporovateľné právne úkony sú také právne úkony, ktoré ukracujú uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky veriteľa a sú dlžníkom urobené s takýmto ukracujúcim úmyslom (in fraudem creditoris). Veriteľ sa proti nim môže brániť podaním odporu na súde a tým dosiahnuť, že môže požadovať uspokojenie svojej vymáhateľnej pohľadávky z toho, čo odporovateľným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku (z majetkovej sféry dlžníka), prípadne ak to nie je možné, požadovať náhradu voči tomu, kto mal z tohto úkonu prospech. Účelom právneho inštitútu odporovateľnosti je teda zabezpečenie ochrany záujmu veriteľa na uspokojení svojej pohľadávky z majetku (majetkovej sféry) dlžníka a výsledkom úspešného odporovania je relatívna neúčinnosť odporovaného právneho úkonu voči ukrátenému veriteľovi.

20. Z účelu právneho inštitútu odporovateľnosti ani z doslovného znenia citovanej zákonnej úpravy podľa názoru dovolacieho súdu ale nevyplýva, že úspešne odporovať možno iba tým právnym úkonom, ktorými sa objektívne znižuje dlžníkov majetok - čiže iba neekvivalentným právnym úkonom, za ktoré nebola dlžníkovi poskytnutá rovnocenná náhrada. Ustanovenie § 42a ods. 1 Občianskeho zákonníka výslovne vymedzuje len, že veriteľ sa môže domáhať odporovateľnosti právnych úkonov, „ak ukracujú uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky.“ To teda znamená, že pre úspešné odporovanie je rozhodná tá skutočnosť, či odporovateľným právnym úkonom došlo k ukráteniu uspokojenia veriteľovej pohľadávky tak, že sa mu odňala možnosť reálne dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky alebo aspoň jej časti z majetkovej sféry dlžníka, hoci nebyť tohto úkonu, z majetkovej sféry dlžníka by sa uspokojil, a nie (zároveň) skutočnosť, či sa dlžník zbavil svojho majetku za hodnotu ekvivalentnú alebo nižšiu; touto skutočnosťou sa zákon pri vymedzovaní predpokladov odporovateľnosti nezaobrá. Z uvedeného vyplýva, že ukrátenie veriteľa sa má posudzovať z hľadiska postavenia veriteľa, a nie zmenšenia majetku dlžníka. Je síce potrebné prisvedčiť, že v praxi k ukráteniu uspokojenia veriteľovej pohľadávky dochádza vo väčšine prípadov práve vtedy, keď sa dlžník zbavuje svojho majetku bez primeraného protiplnenia, avšak tento výsledok (záver) je skôr výsledkom následného empirického poznania (praktického pozorovania väčšiny už udiavších sa prípadov, resp. získanej skúsenosti z praxe), a nie hypotézou právnej normy či obligatónym predpokladom odporovateľnosti.

21. Na uvedenom nemôže nič zmeniť ani skutočnosť, že ustanovenie § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka spomína „to, čo odporovateľným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku“, a „toho, kto mal z tohto úkonu prospech“. Zákonom použité výrazy „ušlo“ a „prospech“ síce evokujú zdanie, že odporovateľnosť sa potom môže vzťahovať len na úkony ekonomicky nevýhodné pre dlžníka, bez adekvátneho protiplnenia (čiže na právne úkony neekvivalentné), ktorými v konečnom dôsledku dochádza k „úbytku“ („zmenšeniu“) majetku dlžníka a „zisku“ tretej osoby, avšak takáto interpretácia použitých výrazov je podľa názoru dovolacieho súdu priveľmi zjednodušená a zovšeobecnená a opomína niektoré sémantické pravidlá, v zmysle ktorých skutočný (presný) význam použitých výrazov (použitého právneho jazyka) treba hľadať nie izolovane, ale v celom kontexte právnej úpravy inštitútu odporovateľnosti. Posudzujúc význam uvedených výrazov z kontextového hľadiska, citovaná právna norma ich nepoužíva v ich vyššie uvedenom bežnom, hovorovom a ekonomicky podfarbenom význame, ale sú použité vo význame vyjadrujúcom tzv. cieľový vzťah, čiže „opustiť“ majetkovú sféru niekoho a „dostať sa“ do majetkovej sféry iného resp. poskytnúť niečo v „prospech“ iného. Konkrétne, pod slovným spojením „to, čo ušlo z majetku dlžníka“ treba rozumieť nie „to, čo ubudlo z majetku dlžníka“, resp. „to, o čo sa zmenšil majetok dlžníka, ale „to, čo do majetkovej sféry dlžníka (už) nepatrí“, t. j. „to, k čomu dlžník odporovaným právnym úkonom stratil vlastnícke právo“ (bez ohľadu na inkasovanú protihodnotu), resp. „to, k čomu dlžník nenadobudol vlastnícke právo“, hoci nebyť jeho odporovateľného právneho úkonu, vlastnícke právo by k tomuto inak nadobudol. A obdobne, slovné spojenie „mať z právneho úkonu prospech“ neznamená „dosiahnuť z právneho úkonu zisk“, ale „nadobudnúť k veci, právu či inej majetkovej hodnote, ktorá je predmetom odporovaného právneho úkonu, vlastnícke právo“ (taktiež bez ohľadu na výšku poskytnutého protiplnenia), keďže význam slova „prospech“ nie je totožný s významom slova „zisk“.

22. V prospech názoru, že ekvivalentným právnym úkonom nemožno úspešne odporovať, sa argumentuje aj tým, že pri takýchto úkonoch chýba ukracujúci úmysel (*animus fraudanti*), pretože ich realizáciou sa mení len štruktúra dlžníkovho majetku (jedna vec sa nahrádza inou), ale nie jeho celková hodnota, a tak nemožno uzavrieť, že by sa nimi samotnými (objektívne) ukracovalo uspokojenie vymáhateľnej veriteľovej pohľadávky. Takýto názor, ak sa ale paušalizuje, podľa dovolacieho súdu prehliada ekonomické súvislosti, nechráni legitímne záujmy veriteľov a dlžníkom umožňuje veriteľov rôznymi sofistickovanými spôsobmi ukracovať, a preto ho nemožno považovať za správny. Ukracujúci úmysel je potrebné skúmať vždy osobitne s ohľadom na konkrétne okolnosti každej prejednávanej veci a záver, že pri ekvivalentných právnych úkonoch je ukracujúci úmysel automaticky (bez ďalšieho) z povahy veci vylúčený, treba považovať za prehnane formalistický. Aj ekvivalentný právny úkon môže byť uskutočnený s ukracujúcim úmyslom. Ním samotným k ukráteniu veriteľa ako právom reprobovanému následku ešte nemusí dôjsť, ale môže ho zakladať alebo k nemu prispievať a zavŕši sa až vykonaním následného právneho úkonu, ktorý je k ekvivalentnému právnemu úkonu v podmienenom vzťahu a pre vykonanie ktorého bolo uskutočnenie tohto ekvivalentného právneho úkonu nevyhnutným. V takomto prípade treba za odporovateľné považovať všetky na seba nadväzujúce právne úkony, previazané spoločným úmyslom a jednotiacim zámerom dlžníka ukrátiť svojho veriteľa, na ktoré treba nazerať ako na jeden celok, ktorý je až vo svojej celistvosti spôsobilý veriteľa ukrátiť a založiť tak jeho subjektívne odporové právo. Podľa názoru dovolacieho súdu len takýto výklad skutočne naplňa účel právneho inštitútu odporovateľnosti.

23.1. So zreteľom na prezentovaný jazykový a teleologický výklad predmetných ustanovení dovolací súd zastáva názor, že objektívne zmenšenie dlžníkovho majetku ako dôsledok odporovateľného právneho úkonu nie je skutočnosťou rozhodujúcou pre úspešné uplatnenie odporového práva veriteľom, a zároveň dodáva, že rovnaký názor je presadzovaný aj v súčasnej občianskoprávnej doktríne a implicitne vyplýva aj z niektorých skorších rozhodnutí dovolacieho súdu.

23.2. Súčasná občianskoprávna doktrína uvádza, že pri odporovateľnosti právnych úkonov nie je významné, či dlžník scudzil vec za protihodnotu ekvivalentnú alebo nižšiu, ale či sa veriteľ môže na protihodnote uspokojiť rovnako dobre ako na scudzenej veci. Ukrátenie veriteľa teda poníma ako zhoršenie veriteľovho postavenia, resp. zhoršenie jeho vyhladky na uspokojenie z dlžníkovho majetku vzhľadom na jeho zmenenú štruktúru (porov. napr. Števec, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol.: *Občiansky zákonník I. § 1 ? 450. Komentár. 2. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2019, s. 345 a nasl.*).

23.3. Súdna prax za právne úkony, ktorým možno odporovať, považuje nielen právne úkony, na základe ktorých dochádza k scudzeniu majetku (napr. predaj, darovanie), ale aj každý právny úkon, ktorým dochádza k ukráteniu možnosti uspokojenia veriteľom vymáhanej pohľadávky (napr. odpustenie dlhu, odmietnutie dedičstva a pod.) (porov. 5 Cdo 181/2010). Napríklad, pri právnom úkone odmietnutia dedičstva nedochádza k objektívnemu zmenšeniu majetku dlžníka - potenciálneho dediča, jeho majetok nominálne ostáva rovnaký, avšak ukrátenie veriteľa v tomto prípade spočíva v tom, že nedošlo k zvýšeniu dlžníkovho majetku, ku ktorému by, nebyť úkonu odmietnutia dedičstva, inak došlo. Z toho vyplýva, že za istých okolností možno úspešne odporovať i právnemu úkonu, pri ktorom objektívne k zmenšeniu majetku dlžníka nedochádza, čo znamená, že zmenšenie majetku dlžníka ani podľa rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nie je nevyhnutným predpokladom odporovateľnosti.

24.1. V relácii na prejednanú vec, pohľadávka žalobcu (resp. jeho právneho predchodcu) voči spoločnosti PHVH SOLUTIONS, s.r.o., sa stala splatnou v jednotlivých častiach dňa 17. októbra 2006, 29. novembra 2006 a 28. decembra 2006. Uvedená spoločnosť však túto pohľadávku žalobcovi neuspokojila, preto sa žalobca nároku na jej zaplatenie domáhal žalobou podanou Okresnému súdu Banská Bystrica 8. októbra 2010 a bol mu priznaný rozsudkom z 8. marca 2013, ktorý nadobudol právoplatnosť 3. mája 2013 a vykonateľnosť 7. mája 2013. Keďže táto spoločnosť ani po právoplatnom prisúdení pohľadávky žalobcovi svoj dlh dobrovoľne nespĺnila, žalobca podal návrh na jej vymoženie v rámci exekúcie, ktorá ale nebola úspešná z dôvodu nedostatku majetku povinného dlžníka.

24.2. Spoločnosť PHVH SOLUTIONS, s.r.o., bola vlastníčkou viacerých nehnuteľností, ktoré počas súdneho konania o zaplatenie predmetnej žalobcovej pohľadávky previedla kúpnu zmluvou z 25. novembra 2011 na žalovanú ako s ňou personálne prepojenú právnickú osobu, pričom zmluvné strany

sa dohodli, že kúpna cena bude zaplatená formou započítania vzájomných pohľadávok, čo sa uskutočnilo dohodou o finančnom vysporiadaní z 25. novembra 2011 a dohodou o vzájomnom započítaní pohľadávok a záväzkov z 31. decembra 2012 a ich následnými dodatkami. Vklad vlastníckeho práva k prevádzaným nehnuteľnostiam v prospech žalovanej bol povolený príslušným katastrálnym úradom 1. decembra 2011. Žalobca, ktorému sa z iného dlžníkovho majetku v rámci exekučného konania nepodarilo uspokojiť svoju vymáhateľnú pohľadávku, tieto právne úkony napadol odporovacou žalobou podanou súdu prvej inštancie 7. novembra 2013.

24.3. Chápanie započítania pohľadávok ako právneho úkonu odlišného od kúpnej zmluvy („ako sekundárny jav“ - ako tvrdí žalovaná) je podľa názoru dovolacieho súdu príliš izolované, ignorujúce ďalšie relevantné súvislosti a formalistické. Dohodnutie kúpnej ceny je podstatnou náležitosťou kúpnej zmluvy (*essentialia negotii*) a jej zaplatenie je primárnou povinnosťou kupujúceho (porov. § 588 Občianskeho zákonníka), preto započítanie vzájomných pohľadávok ako právny úkon, ktorým sa plní povinnosť zaplatiť kúpnu cenu, nemožno vnímať ako úkon celkom iný, nesúvisiaci, ale práve naopak, ako úkon obsahovo priamo nadväzujúci na úkon kúpnej zmluvy a s ňou esenciálne (bytostne) previazaný, bez ktorej by nemal svoje opodstatnenie, pretože zamýšľaná kúpa (predaj) ako forma záväzkového vzťahu (t. j. prevod vlastníckeho práva za odplatu) je v danom prípade realizovaná oboma týmito právnymi úkonmi v ich jednote (celistvosti). A obdobne je potrebné posudzovať aj ukracujúci úmysel dlžníka spočívajúci v „zbavení sa“ exekvovateľného majetku prevodom na personálne prepojenú osobu za účelom jeho ochrany, ktorý rovnako dopadá tak na kúpnu zmluvu, hoci ekvivalentný právny úkon, ako aj na započítanie pohľadávok ako spôsob zaplatenia dohodnutej kúpnej ceny.

24.4. Za takýchto okolností sa dovolací súd plne stotožňuje so záverom súdov oboch nižších inštancií o tom, že boli splnené všetky podmienky úspešnej odporovateľnosti týchto právnych úkonov smerujúcich k predaju a kúpe predmetných nehnuteľností, ktoré viedli k ukráteniu žalobcu, pretože nebyť týchto právnych úkonov, žalobca by mohol reálne dosiahnuť uspokojenie svojej vymáhateľnej pohľadávky z hodnoty prevedených nehnuteľností. Určenie relatívnej neúčinnosti týchto právnych úkonov v čase vyhlásenia rozhodnutia súdu teda vytvára priestor na zlepšenie žalobcovho postavenia tým, že umožňuje uspokojenie jeho doteraz neuspokojenej pohľadávky, a preto súdy oboch nižších inštancií vec správne právne posúdili, ak odporovacej žalobe žalobcu ako opodstatnenej vyhovel.

25. Sumarizujúc uvedené, právne posúdenie prejednávanej veci teda nespočívalo v tom, či právne úkony vedúce k zmenšeniu majetku dlžníka za splnenia ďalších podmienok sú úspešne odporovateľné (dovolací súd uvedené žiadnym spôsobom nespochybňuje), ale od riešenia právnej otázky, či zmenšenie majetku dlžníka ako dôsledok odporovateľného právneho úkonu je nevyhnutným predpokladom (podmienkou) pre jeho úspešnú odporovateľnosť. Inými slovami, či k ukráteniu veriteľa môže dôjsť jedine a práve vtedy, keď sa zároveň zmenšil dlžníkov majetok, alebo či za istých okolností možno úspešne odporovať aj takým právnym úkonom (predovšetkým ekvivalentným právnym úkonom), ktoré k objektívnemu zmenšeniu majetku dlžníka nevedú.

26. Pokiaľ ide o riešenie tejto pre vec rozhodujúcej právnej otázky, dovolací súd zastáva názor (porov. bod 19. až 24. tohto rozhodnutia), že záver, či odporovateľný právny úkon medzi dlžníkom a treťou osobou je zároveň tzv. ukracujúci právny úkon vo vzťahu k veriteľovi, nie je závislý od toho, či jeho uskutočnením objektívne došlo k zmenšeniu majetku dlžníka, ale od toho, či aj po vykonaní odporovateľného právneho úkonu a s ním spojenom dopade na štruktúru majetkovej sféry dlžníka je dlžník dostatočne solventný na to, aby si veriteľ mohol svoju pohľadávku uspokojiť. To teda znamená, že odporovateľný právny úkon je ten úkon, ktorý ukracuje veriteľa v možnosti reálne dosiahnuť uspokojenie svojej vymáhateľnej pohľadávky z majetkovej sféry dlžníka, hoci nebyť tohto úkonu, z majetkovej sféry dlžníka by sa uspokojil. Objektívne zmenšenie majetkovej sféry dlžníka pritom nie je nevyhnutným predpokladom (*conditio sine qua non*) úspešnej odporovateľnosti, ale rozhodujúcou pre právne posúdenie odporovacej žaloby veriteľa je skutočnosť, či za splnenia ďalších zákonných podmienok odporovateľnosti vytvára relatívna neúčinnosť odporovaného právneho úkonu aktuálne (t. j. v čase vyhlásenia rozhodnutia súdu) priestor na zlepšenie právneho postavenia veriteľa v tom zmysle, že umožňuje úplné alebo čiastočné uspokojenie jeho inak neuspokojenej pohľadávky.

27. Dovolací súd preto uzatvára, že podľa § 42a a § 42b Občianskeho zákonníka možno úspešne

odporovať aj ekvivalentným právnym úkonom. Názor, v zmysle ktorého úspešné odporovanie takýmto právnym úkonom je bez ďalšieho vylúčené, lebo objektívne nevedú k zmenšeniu majetku dlžníka, a tak nimi k ukráteniu veriteľa z povahy veci ani nemôže dôjsť, nie je správny.

28. Z vyššie uvedených dôvodov dovolací súd tak dospel k záveru, že dovolanie žalovanej v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. je síce prípustné, avšak žalovaná v ňom neopodstatnene vytýka, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.), a preto jej dovolanie ako nedôvodné podľa § 448 C.s.p. zamietol.

29. O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 453 ods. 1 C.s.p. Žalobca mal v dovolacom konaní plný úspech, preto mu proti neúspešnej žalovanej vznikol nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Dovolací súd mu však náhradu trov dovolacieho konania nepriznal (R 72/2018), pretože jeho vyjadrenie k dovolaniu žalovanej nereagovalo na namietané dovolacie dôvody a meritum dovolacieho prieskumu, ale len sa obmedzilo na oznámenie, že na majetok žalobcu bol vyhlásený konkurz, a vznik iných trov mu z obsahu spisu nevyplýva.

30. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.